

Asia: VN/16052/2021

Kulttuurin tulevaisuustyöryhmän raportti

Lausunnonantajan lausunto

Miten työryhmän raportti onnistuu sanoittamaan ja viestimään kulttuurialan tilannetta ja kehittämishaasteita alan jälleenrakennuksen ja vahvistamisen tarve huomioiden?

Raportti onnistuu monelta osin avaamaan ja viestimään erittäin haasteellisessa tilanteessa olevan kulttuurialan tilannetta sekä kehittämishaasteita ja esittämään kannatettavia toimenpide-ehdotuksia.

Lausuntopyyntöissä sanotaan, että ”Kulttuurialan laajuuden takia työryhmä ei käsitellyt työssään kaikkia kulttuurialan asioita, vaan valitsi mielestään tärkeimmät ongelmien korjaamista vaativat asiat ja teki näihin liittyviä toimenpide-ehdotuksia”. Tässä nousee esiin iso ongelmakohta, koska ehdotuksesta puuttuu lähes kokonaan kuvataidealan näkökulma. Raportista ja toimintaehdotuksista puuttuu oleellisia kuvataiteilijoiden ammatinharjoittamiseen vaikuttavia asioita ja keskeisiä alaa kehittäviä näkökulmia, kuten julkinen taide ja %periaatteen laajentaminen sitovasti koskemaan valtiota ja kuntia (Suomi poikkeaa myös mm. muista Pohjoismaista). Tämä puute vaikuttaa oleellisesti taiteen mm. kotimaisiin markkinoihin, taiteilijoiden ammatillisen osaamisen kasvamiseen, työllistymiseen, mahdollisuuksiin kansainväliseen yhteistyöhön sekä rakennetun ympäristön tilaan.

Raportti jättää myös lähes huomioimatta esim. kuvataidemarkkinat, kuvataiteen kansallisen arvon rakentamisessa, viennin ja näiden markkinoiden kasvattamisen sekä kuvataiteen ympäristömme viihtyisyyteen vaikuttavat tekijät.

Kuvataidealaa on työryhmässä ollut edustamassa vain yksi henkilö ja Kulta ry:n jäsenenä ei ole valtakunnallisia kuvataidealan ammattitaiteilijoiden järjestöjä.

Kommentit alkusanoihin: Kulttuuri on investointi tulevaisuuteen:

s. 7., 3. kappale, lisäys:

Euromääräisen hyödyn lisäksi kulttuuri tuottaa rahassa suoraan mittaamattomia välillisiä hyötyjä liittyen mm. ihmiset terveyteen ja hyvinvointiin sekä rakennetun ympäristön viihtyvyyteen.

s. 7., 6. kappale, lisäys:

Kulttuuri ymmärretään yhteiskunnallisessa keskustelussa usein valitettavan kapeasti, ylimääräisenä harrastuksena. Tämä on tuhoisa väärinkäsitys, lisäys: joka tulee oikoa. Poliittisessa päätöksenteossa ammattilaiset ja harrastajat täytyy osata erottaa omiksi eri lähtökohdista toimiviksi ryhmiksi.

s. 8. 7. kappale, 2. lause, lisäys ja muutos:

Kulttuuri on kirjastoja, suomalaista elokuvaa, sarjoja, kaikkien rakastamia bändejä, orkesterikeikkoja, teattereita, tajuntaamme avartavia taideteoksia tai vaikkapa perinnetuolin verhoilua ja lisäys: rakennetun ympäristömme elävöittämistä. Suomalainen kulttuuri ei ole ikinä ollut yhtä rikasta, monipuolista ja ihmisläheistä kuin 2020-luvun alussa. Sitä (pois: kannattaa) lisäys: tulee arvostaa ja puolustaa

s. 9. 7. kappale, muutos:

Tästä syystä esitämme kulttuuribudjetin kasvattamista yhteen prosenttiin talousarvion menoista. Muutos: Tästä syystä esitämme kulttuuribudjetin kasvattamista asteittain kahteen prosenttiin valtion budjetista.

(STS hallitusohjelmataavoitteet 2023-2027: Kohotetaan taiteen ja kulttuurin rahoitus asteittain 2 prosenttiin valtion budjetista.)

Mitkä raportin toimenpide-esityksistä ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa (max 5)?

Toimenpide-esityksistä puuttuu kokonaan valtion sitoutuminen %periaatteeseen.

Kulttuurialan laaja-alainen rahoituksen lisääminen

Taiteilija-apurahojen euromääräinen korottaminen lähemmäksi mediaanipalkkaa ja niiden määrän lisääminen sekä taiteilijaeläkkeiden määrän kasvattaminen.

Ei-työsuhteisten vapaiden taiteilijoiden eläkevakuuttamisen uudistukset

Kulttuuripoliittinen selonteko

Kulttuurialan osaamispohjan vahvistaminen

Miten voidaan mielestänne vaikuttaa siihen, että työryhmän viestit tulevat huomioiduiksi ja esitykset toteutetuiksi mahdollisimman hyvin seuraavalla hallituskaudella?

Tiedottamalla kattavasti päättäjiä ja kuntia ja tekemällä toimenpiteiden seuranta.

Lukukohtaiset kommentit

**Luku 1: Annamme kulttuurillemme sille kuuluvan arvostuksen.
Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.**

Lisäys: Valtion sitoutuminen %periaatteeseen kaikessa rakentamisessa.

Luku 2: Kasvatamme hyvinvointiamme investoimalla kulttuuriin.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

s. 13, 3 kappale, muutos:

Kulttuuriala on esittänyt pitkään, että kulttuurin osuus tulee nostaa 1 prosenttiin valtion talousravion menoista. Muutos: Esitämme taiteen ja kulttuurin rahoituksen asteittaista nostamista kahteen prosenttiin valtion budjetista. Kyseessä on investointi, joka maksaa itsensä takaisin.

(STS hallitusohjelmataavoitteet 2023-2027: Kohotetaan taiteen ja kulttuurin rahoitus asteittain 2 prosenttiin valtion budjetista.)

s. 13, 4. kappale, lisäys loppuun:

Kuntien on huolehdittava kulttuurin edistämistehtävistään ja kulttuurin rahoituksesta. Kuntien kulttuurirooli korostuu kun sivistyspalveluista tulee kunnan keskeisin tehtäväalue. Lisäys: Kuntien kulttuuritoimintalakiin tulee sitovasti lisätä %periaatteen noudattaminen valtion kaikessa rakentamisessa.

s. 15, lisäys:

Yksityisiä henkilöitä ja (lisäys:) yrityksiä koskeva lahjoitusten verovähennysoikeus laajennetaan tieteestä taiteeseen.

s. 15, lisäys:

Yritysten tiloihin tehtävät kuvataiteen teoshankinnat verovähennyskelpoisiksi.

Luku 3: Tuemme tekijöitä ja vahvistamme samalla talouttamme.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

s. 18, lisäys

tukevat pitkäjänteistä toimintaa.

s. 19, lisäys

Vahvistetaan koulutettavien kykyä neuvotella työehdoista, korvauksista, tekijänoikeuksista ja (lisäys:) työturvallisuudesta.

Luku 4: Teemme tarvittavat rakenteelliset uudistukset freelancereiden työskentelyolosuhteiden parantamiseksi.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

s. 20, 1. kappale, lisäys:

Taiteilijat ovat (pois: osaavia) lisäys: usein korkeasti koulutettuja alansa ammattilaisia lisäys: ja ammatinharjoittajia, mutta ...

s. 22, Toimenpide-ehdotukset:

1. ehdotus loppu, lisäys:

Pidennetään apurahakausia, jotta työn sirpaleisuus vähenisi ja samalla vaikutetaan myös apurahaprosessien työllistävyyteen.

s. 22, Toimenpide-ehdotukset:

3. ehdotus:

Taiteilijoiden kohtuullinen korvaus tulee huomioida valtion ja kuntien kulttuuribudjeteissa sekä poistaa näiden budjettien vinouma suhteessa muihin toimialoihin. Tämä on yhdenvertaisuus ja tasa-arvokysymys.

s. 22, Toimenpide-ehdotukset, uusi ehdotus:

Sitoudutaan %periaatteeseen uudis- ja korjausrakentamisessa.

Luku 5: Tarjoamme kaikille suomalaisille tasavertaiset mahdollisuudet nauttia kulttuurista. Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

s. 23. viimeinen kappale, kommentti:

Julkisen taiteen vastuumuseoina toimiville museoille tulee kasvattaa tuen osuutta, jotta toiminta on mahdollista. Nyt resurssit eivät ole suhteessa tehtäviin. Kunnat jäävät käytännössä ilman apua julkisen taiteen toteuttamisessa. Tästä kärsivät kuvataiteilijat ja tämä näkyy kuntien taideteostilauksien vähyytenä. Vaikuttaa kunnissa palveluiden ostomahdollisuuksiin ja tukien hakemiseen valtiolta, koska apu tulisi saada alueen vastuumuseolta, jotka eivät sitä pysty tarjoamaan. Vastuumuseot taas eivät voi epäkohtaa purkaa, koska ovat sitoutuneet toteuttamaan tehtäväänsä, jota eivät kuitenkaan pysty toteuttamaan. Pattitilanne. Verrattava, selvitettävä ja yhdenvertaistettava tilanne tieteen/historiallisten vastuumuseoiden rahoitukseen.

s. 24, vika kappale kommentti:

Julkisen taiteen kansallisen arvon selvittäminen koko maata koskien ja tilaston seuranta. Julkisen taiteen ylläpidon kehittäminen, jotta kansallinen omaisuus ei tuhoudu.

s. 23, 1. pointti:

Ei saa vähentää tai vaikuttaa kilpailevasti vapaiden toimijoiden, esim. julkisen taiteen asiantuntijoiden työhön valtion ja kuntien kanssa. Taiken tulisi keskittyä valtion kulttuuripalveluiden ja %periaatteen tehtäviin.

Veräjänkorva Tiina

Suomen Kuvanveistäjäliitto ry - Suomen Kuvanveistäjäliitto ry